

Kas gi ten tūno giliai oloje?

1992 metais ėjau į ketvirtą klasę. Tais pačiais metais John Gray išleido savo žinomiausią knygą „Vyrai yra kilę iš Marso, moterys iš Veneros“. Dažnai tenka girdėti, kad žmonės gailisi, jog nepaskaitė tam tikrų knygų anksčiau (pvz. R. Kiyosaki „Du tėčiai: turtingas ir vargšas“), nes dabar jau būtų susikrovę pasakiškus turtus. Aš tikrai nesigailiu, kad ketvirtoje klasėje neskaiciau apie marsiečius ir venerietes. Ne tas galvoj buvo tuomet... Apie specifinį vyro buvimo būdą – lindėjimą oloje – sužinojau būtent iš J. Gray knygos. Šiame straipsnyje trumpai aprašysiu, kaip atrodo vyras oloje, kodėl jis ten lenda ir kokį tai poveikį gali daryti santykiams. Inicijatyvioms moteriškėms padėsiu rasti kitokius priėjimo prie užsisklendusio vyro būdus. Na, o pačioje pabaigoje trumpai apibendrinsiu R. Kiyosakio patarimus, kaip tapti turtingiems. Tebūna tokia pabaiga kaip prizas kantriam šio straipsnio skaitytojui.

Olos apibrėžimas

Ola – tai realus arba įsivaizduojamas *užkampis*, į kurį pasitraukia vyras, kai susiduria su sunkumais ir problemomis gyvenime. Ten jis elgiasi dvejopai:

- a) sprendžia problemas su kuriomis susidūrė,
- b) pamiršta problemas su kuriomis susidūrė.

Kartais tas užkampis fiziškai panašus į realią olą: garažas, rūsys, pirtis, kolektyvinio sodo namukas. Kartais tik iš elgesio galima suprasti, kad vyras jau oloje: jis tylus, atsiribojęs, minimaliai dėmesio skiriantis aplinkai. Olomis gali būti laikomi ir aistromis persunkti hobiai: medžioklė, kolekcionavimas, kompiuteriniai žaidimai. Idealiu atveju sutampa visi trys aspektai. Vyras turi specifinę nesunkiai pasiekiamą vietą (garažas), kurioje gali būti niekieno netrukdomas ir užsiimti mėgiama veikla (sveikatai mažiau kenkianti – įvairios technikos remontas; sveikatai labiau kenkianti - alkoholis). Kitais atvejais belieka tenkintis vienu ar keliais olos aspektais.

Kam reikalingos vyrams olos?

Jau minėtas Gray teigia, kad visiems vyrams būdingas tikslo siekimas gyvenime ir savo vertę jie pajaučia pagal tai, ar pavyko pasiekti tikslą. Dar svarbu, kad tikslas būtų pasiektas autonomiškai, savarankiškai (t.y. savomis rankomis). Iš to seka išvada, kad vyras niekada neprašys pagalbos, jei mano, kad su problema gali susitvarkyti savarankiškai. Taigi, kol jokių rimtesnių problemų horizonte nesimato, vyras bendrauja daugiau mažiau adekvačiai, rūpinasi kitais, rodo dėmesį, tačiau jei tik iškyla rimtesnė problema, vyras sako: „Stop, turiu apie tai pamaštyti“. Tada ir atliekamas pasitraukimo į save veiksmas. Įdomiausia, kad oloje galima spręsti problemas tiesiogiai, tačiau tos pačios olos praverčia ir netiesioginiam problemų sprendimui. Turiu omeny, kad dažnai vyrai renkasi olas tam, kad pabėgtų nuo problemų, kad rastų sau erdvę pailsėti ir paskui naujomis jėgomis sugrįžti prie problemų sprendimo. Pamenu taip elgdavosi vienas pažįstamas vadovas. Nuo pirmadienio iki penktadienio „ardavo“ darbe, sėdėdavo viršvalandžius, o penktadienio vakare „išjungdavo“ savo pervargusią sąmonę alkoholio pagalba. Šeštadienį būdavo lyg naujai gimęs, o sekmadienį jau pradėdavo ruošti eilinei „arimo“ savaitei.

Apibendrinant, ola padeda tiesiogiai susidoroti su sunkesne problema – kai užsisklendi savyje ir susikoncentruoji būtent į tą ramybės neduodantį klausimą. Tačiau ola gali būti naudinga ir netiesiogiai – kai užsisklendi savyje tam, kad pasitraukti nuo ramybės neduodančių klausimų.

Oloje tūnančio vyro keliamas pavojus santykiams

Būdamas oloje, vyras yra pasitraukęs nuo visuomenės, santykių ir bendravimo. Jis savotiškai panašus į žiemojantį lokį: gyvybinės funkcijos dirba minimaliai, į aplinką reaguojama tik tada, kai kas nors pažadina, visas dėmesys miegui ir sau. Toks vyras sutrikdo natūralią informacijos ir dėmesio apykaitą santykiuose. Pastarieji tampa vienpusiai, palaikomi daugiausiai moters iniciatyva. Iškyla kivirčių ir barnių grėsmė. Vyras moteriai atrodo egoistu, kuris jos nemyli (nes nerodo dėmesio) ir neskiria pakankamai laiko šeimai. Vyrai atrodo, kad jo niekas nesupranta ir neleidžia jam vienam pabūti ramiai, pačiam su savimi. Kraštutiniu atveju, jei abu poros dalyviai neranda bendros kalbos ir išlieka vienas kito nesupratime, santykiai gali ir nutrūkti.

Būtent dėl to svarbu suprasti, kad vyrai ir moterys skiriasi. Identiškai toks pats vyro ir moters elgesys gali turėti (ir dažnai turi) visiškai skirtingas potekstes. Tai, kad vyras yra užsidaręs ir nebendruoja, dar nebūtinai reiškia, kad jo jausmai atšalo. Tai gali rodyti, jog jis sprendžia kokią nors svarbią problemą.

Kaip elgtis moteriai, kai vyras oloje?

Svarbu tai, kad moterys savo problemas sprendžia ganėtinai kitaip. Jos stengiasi išsikalbėti, išsiverkti, išsipasakoti, t.y. atlieka priešingą nei vyras veiksmą. Vyras, sprenddamas problemą, traukiasi nuo visuomenės (ar bent jau nuo moterų), o moterys artėja prie kitų visuomenės narių. Todėl nujausdamos, kad vyras yra apimtas rūpesčio, jos greičiausiai sieks savo vyriškį prakalbinti ir išklausti, kas neduoda ramybės. Iš jų pusės šis veiksmas yra meilės apraiška, nes jos siūlo pasidalinti rūpesčiu, pabūti jame kartu, tačiau toks skverbimasis vyrui tikrai nepadeda, nes jis jausis nekompetentingas, jei turėsi pripažinti, kad nesusitvarko su kažkokia konkrečia problema. Vyras jaučiasi gerai tuomet, kai *sėkmingai savarankiškai* išsprendė problemą. Tuomet jis bendraus ir norės, kad kas paplekšnotų per petį, tačiau kol problema dar sprendimo procese – geriau jau jį palikti ramybėje.

Kaip jį visgi iš ten ištraukti?

Psichologijoje kaip ir kitose sferose žmogaus privatumas ir autonomiškumas pažeidžiamas tuomet, kai jis kelia realią grėsmę pats sau (ketinimas nusižudyti) arba kitiems (ketinimas nužudyti). Kažkas panašaus ir šioje situacijoje. Atkreipti vyro dėmesį į jo nuolatinį lindėjimą oloje verta tuomet, kai jau jaučiate, jog santykiams pradeda kilti reali grėsmė nutrūkti. Šiuo metu nerekomenduoju manipuliacinio pobūdžio pareiškimų: „Jei tu su manim nebendrausi, aš tave paliksiu“. Verčiau reikėtų pagarbia ir priimančia nuostata išsakyti susirūpinimą, kad pasiilgote jo, kad jaučiatės palikta.

Kitas būdas, kuris savo esme daug labiau atitinka moters prigimtį – suvilioti vyrą. Jei net pats psichologijos tėvas Freud eros ir tanatos (meilės ir mirties) instinktus vadino stipria varomąja jėga, tai seksualinio instinkto pažadinimas vyre turėtų patraukti jo dėmesį...

Tai, kad vyras nuolat tūno oloje, gali rodyti kelis dalykus: arba tas vyras labai „probleminis“, arba savotišką atšalimą santykiuose. Tuomet verta apsvarstyti, ar iš tikrųjų jums reikalingas būtent toks vyras arba būtent tokie santykiai?

4 komentatorių žodis

Siekdamas objektyvesnio žvilgsnio į gvildenamą temą, paklausiau savo blogo (<http://singapurijus.wordpress.com>) skaitytojų, ką jie mano apie vyrų olas ir kaip jas patiria. Iš keliolikos komentarų atrinkau dviejų vyrų (Justas ir Tamagochi) bei dviejų merginų (Iemushka ir romantika) samprotavimus.

Iemushka:

Kai vyras išeina į olą, atseit "nugrimzta į didingą vienatvę", aš tiesiog pasiuntu. Man atrodo, kad kiekvieną problemą reikia tiesiog paimti ir išspręsti - tada, kai ji iškyla, ir "žmogiškom civilizuotom priemonėm" - t.y., pokalbiais ir diskusijom. Bet vyras į jokias diskusijas neina, tik traukiasi atatupstas, net fiziškai - išeina į kitą kambarį, į balkoną, į miestą, išjungia telefoną. Jo versija: "gyvenimas nedžiugina, nežinau ką daryt, stosiū į vienuolyną arba emigruosiu toli." Mano versija: "tu galutinai išprotėjai."

Romantika:

Mano vyro ola – galinga vienatvė. Užtrenktos durys, užridentas akmuo ir visiškas fizinis ir emocinis ir moralinis užsidarymas.

Kas lieka kitam žmogui - na, visa kita: ašaros, depresija, savigrauža, galvos daužymas į sieną. Ir laimingų naujų metų.

Justas:

Keista ta mano "uola" - labiau "balkonas": man norisi išeiti pasivaikščioti ar pasivažinėti po miestą automobiliu - pabūti su savimi ir padūmoti - kaip Timas mėgsta sakyti.

O moteris to tikrai nesupranta ir traktuoja, kaip netinkama elgesį konflikto metu. O juk norisi tiesiog atsitraukti nuo konfliktinės situacijos, pažvelgti kitu kampu, kad išvengtų prasidedančių nepamatuotų užgauliojimų ir rasti pasiūlymus sprendimui, o ne kaltininkus.

Tamagochi:

Ola kažkaip labai jau archaiškai skamba. Pirmykštėje visuomenėje vyrai greičiausiai lindo iš olos, kad bobos smegenų neūžtų.

Manau, kad atsitraukimo taktika yra susijusi su vyro noru dominuoti, nepaleisti situacijos iš rankų, nepripažinti pralaimėjimo. Moterys yra labiau linkusios prisitaikyti ir bendromis pastangomis ieškoti sprendimo dėl to, kad vienos jaučiasi silpnesnės, pažeidžiamesnės. Čia tiesiog evoliucija taip viską sudėliojo.

Abu sprendimų būdai yra geri ir nereikia kitos lyties prievartauti jei jie elgiasi kitaip.

„Uniseksinis“ pabaigos žodis su priedu apie Kiyosaki

Surašiau viską ir svarstau, ar iš tiesų per 17 metų nuo J. Gray knygos pasirodymo taip niekas ir nepasikeitė? Asmeniniame gyvenime dažnai atpažįstu savo olas ir šios knygos dėka geriau suprantu, kad tuo metu esu nutolęs nuo kitų ir rizikuoju prarasti santykius su jais. Bet teigti, kad visi vyrai mėgsta lindėti olose – per drąsu. Juk šiais laikais įsigalėjęs „unisekso“ kultas. Ypač jaunų žmonių tarpe. Arba vairuojančios ir vadovaujančios postus užimančios moterys. Kaip jos atsipalaiduoja nuo rūpesčių penktadienio vakarais? Panašėjame vieni į kitus. Moterys vyriškėja, o vyrai – moteriškėja. Tačiau kol skirtumai visiškai neišnykę padėti išlikti kartu gali tik vienas dalykas apie kurį gražiai kalba viena internautė. „Raidelės“ pseudonimu pasivadavusi mergina kitos į lyčių skirtumus orientuotos knygos „Vyrai. Padermės apžvalga“ (autorius Dietrich Schwanitz) apžvalgoje (www.skaityta.lt) teigia: „Tokia praraja juos [vyrus ir moteris] skiria, kad net nuostabu, jog yra dar toks tiltas - *meilė*, - kuris sugeba suvesti šias dvi padermes bent jau giminės pratęsimui.“ Tad jei meilė ir neišgelbės pasaulio, tai bent jau vyrų ir moterų santykius tikrai sutvirtins.

O tiems šio straipsnio skaitytojams, kurie perskaitė jį iki galo, žadėtas prizas – pagrindinė R. Kiyosakio knygos „Du tėčiai: turtingas ir vargšas“ mintis (nereikės mokėti keliolikos litų ir sugaišti kelių valandų skaitymui). Turtingu žmogus tampa tuomet, kai įsigyja pakankamai daug aktyvų (finansinių instrumentų, kurie, jums nedalyvaujant, „atneša“ pinigus: pvz. akcijų dividendai). Neturtingu žmogus tampa tuomet, kai įsigyja pakankamai daug pasyvų (tokių dalykų, kurie ištraukia iš jūsų pinigus: pvz. mašina). Ištrūkstama iš „žiurkių lenktynių“ tuomet, kai pinigai gaunami iš aktyvų viršija pinigus išleidžiamus pasyvams. Tuomet galima nustoti eiti į darbą.

Sėkmės tiek santykiuose, tiek su pinigais.